

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ:	3623
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων:	460
Ημερομ. Κατάθεσης:	27/1/2021

Αθήνα, 27 Ιανουαρίου 2021

ΕΡΩΤΗΣΗ και ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Προς τους κ. κ. Υπουργούς

1. Περιβάλλοντος και Ενέργειας

2. Εσωτερικών

Θέμα: Τα μέτρα του προγράμματος «Αντώνης Τρίτσης» έρχονται σε αντίθεση με τις υποχρεώσεις των φορέων ανακύκλωσης

Σε συνέχεια της ερώτησης 40 βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ (αρ. πρωτ. 1829/17-11-2020) η οποία απαντήθηκε πλημμελώς και μερικώς από τα συναρμόδια Υπουργεία Εσωτερικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, αλλά και των πρόσφατων εξελίξεων όσον αφορά στις διαδικασίες αξιολόγησης και έγκρισης των Επιχειρησιακών Σχεδίων Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης από τον αρμόδιο Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης, τίθεται και πάλι επιτακτικά το θέμα της αποσαφήνισης πτυχών της χρηματοδότησης που προβλέπεται μέσω του προγράμματος «Αντώνης Τρίτσης» στον τομέα των Απορριμμάτων (ΑΔΑ: ΩΩ1Λ46ΜΤΛ6-Ρ76, 29/09/2020).

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στην ερώτηση 1829/17-11-2020, η πρόσκληση του Υπουργείου Εσωτερικών, μέσω του προγράμματος «Αντώνης Τρίτσης» για τη χρηματοδότηση έργων στον τομέα των Απορριμμάτων αποτελεί ένα ακόμη παράδειγμα της ασυνεννοησίας που επικρατεί στη κυβέρνηση αλλά και της σύγκρουσης συμφερόντων σε σχέση με την εφαρμογή πολιτικών ανακύκλωσης,, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την ανακύκλωση συσκευασιών και εξοπλισμού τον οποίο οφείλουν να παρέχουν τα ΣΕΔ Συσκευασιών προς τους Δήμους.

Δεν έχει δοθεί απάντηση από τα αρμόδια και ερωτώμενα Υπουργεία αν για την πρόσκληση αυτή έχει υπάρξει συνεργασία του Υπουργείου Εσωτερικών με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και τον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ). Επίσης δεν έχει δοθεί απάντηση για το εάν υπάρχει οποιοδήποτε σχέδιο για τις υποχρεώσεις και δεσμεύσεις που θα δημιουργήσει αυτή η προμήθεια στους ΟΤΑ, οι οποίοι ακόμα δεν έχουν αντίστοιχο σχεδιασμό εφόσον έχει αναθεωρηθεί ο ΕΣΔΑ αλλά υπάρχει ασυνεννοησία για τη μεθοδολογία αναθεώρησης των Περιφερειακών και των Δημοτικών Σχεδίων διαχείρισης απορριμμάτων.

Με όλα τα παραπάνω η κυβέρνηση είναι υπεύθυνη για μεγάλες καθυστερήσεις στην ανακύκλωση αλλά και το αλαλούμ στις υποχρεώσεις που έχουμε έναντι της ΕΕ και του περιβάλλοντος. Το αλαλούμ αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό και στις πρωτοβουλίες του ΥΠΕΣ που βρίσκονται σε αντίθεση με το θεσμικό πλαίσιο της διαχείρισης απορριμμάτων και ανακύκλωσης και στις καθυστερήσεις και την πολιτική ατολμία του ΥΠΕΝ να εφαρμόσει τις μεταρρυθμίσεις που ολοκληρώθηκαν κατά τη διακυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ.

Έτσι πέρα από τις καθυστερήσεις και τα ελλείμματα στην έγκριση και εφαρμογή των επιχειρησιακών σχεδίων των Συλλογικών Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης συσκευασιών, το ΥΠΕΣ μέσω του προγράμματος Αντώνης Τρίτσης προχωρά σε προσκλήσεις για χρηματοδότηση αγοράς εξοπλισμού διαλογής στην πηγή, ο οποίος θα έπρεπε να βαρύνει τα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης, με αποτέλεσμα τη σπατάλη δημόσιων πόρων.

Συγκεκριμένα, στην αναρτημένη πρόσκληση του προγράμματος «Αντώνης Τρίτσης» για τα απορρίμματα, το Υπουργείο Εσωτερικών προτίθεται να χρηματοδοτήσει, μεταξύ άλλων, και «έργα υποδομής και προμήθειες εξοπλισμού για Διαλογή στην Πηγή με επεξεργασία στην πηγή και παροχή οικονομικού εργαλείου προς τους δημότες για τουλάχιστον τα απόβλητα μετάλλου, πλαστικού και γυαλιού». Τα ζητήματα που προκύπτουν από την συγκεκριμένη πρόσκληση είναι τα ακόλουθα:

- Με βάση το θεσμικό πλαίσιο τα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης οφείλουν να παρέχουν τον εξοπλισμό που προάγει την καθιέρωση υποχρεωτικής χωριστής συλλογής και ανακύκλωσης, χωρίς κόστος προς τους Δήμους, αφού οι αντίστοιχες δαπάνες καλύπτονται από τις υποχρεώσεις των παραγωγών αποβλήτων (και έμμεσα από τους ίδιους τους καταναλωτές).
- Ο περιγραφόμενος εξοπλισμός (επιφανειακοί, υπόγειοι και ημιυπόγειοι κάδοι και μηχανήματα ανακύκλωσης για χωριστή συλλογή με διαλογή και επεξεργασία στην πηγή και παροχή οικονομικού εργαλείου προς τους δημότες για απόβλητα μετάλλου, πλαστικού και γυαλιού για τη δημιουργία Γωνιών Ανακύκλωσης) αποτελεί πρακτικά πιστή περιγραφή του εξοπλισμού που οφείλει να εγκαθιστά δωρεάν η Ανταποδοτική Ανακύκλωση ΑΕ κατόπιν συμφωνιών με τους αντίστοιχους συμβαλλόμενους Δήμους, της οποίας όμως το επιχειρησιακό σχέδιο δεν έχει ακόμα εγκριθεί από τον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης. Σημειώνεται ότι για το θέμα αυτό ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ έχει καταθέσει την ερώτηση και αίτηση κατάθεσης εγγράφων 429/2999/31-12-2020, αναφορικά με τις εξελίξεις στην αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου από τον ΕΟΑΝ.
- Στην προμήθεια εξοπλισμού περιλαμβάνεται η προμήθεια εξοπλισμού ΔσΠ για απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού μικρού μεγέθους, η οποία επίσης πρέπει να καλύπτεται από το αντίστοιχο ΣΕΔ Ανακύκλωσης Συσκευών, για το οποίο μάλιστα ο ΕΟΑΝ ενέκρινε αναθεωρημένο επιχειρησιακό σχέδιο (συνεδρίαση ΔΣ ΕΟΑΝ της 24.09.2020).
- Περιλαμβάνεται επίσης χρηματοδότηση γωνιών ανακύκλωσης, που βάσει του Νόμου 4447/2016 αποτελούν χώρους, που οι πολίτες εναποθέτουν χωριστά συλλεχθέντα ανακυκλώσιμα αστικά απόβλητα τα οποία εν συνεχεία συλλέγονται από τον οικείο Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, ενώ δεν γίνεται χρήση του εξοπλισμού χωριστής συλλογής των ΣΕΔ, που θα παρέχεται δωρεάν στους ΟΤΑ, όπως της Ελληνικής Εταιρείας Αξιοποίησης Ανακύκλωσης, της οποίας το πρόσφατα εγκεκριμένο επιχειρησιακό σχέδιο (ΑΔΑ: 6ΩΝΥ46Ψ8ΟΖ-0ΓΓ) περιλαμβάνει την ανάπτυξη συστοιχιών 3 κάδων και 1 κώδωνα με στόχο την κάλυψη στο 100% των ΟΤΑ της χώρας έως το 2025, ή της Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης της οποίας το επιχειρησιακό σχέδιο αναμένεται να αξιολογηθεί από το ΔΣ του ΕΟΑΝ.
- Ο εξοπλισμός της προκήρυξης του Αντώνης Τρίτσης, ο οποίος παρέχει οικονομικό εργαλείο (αντίτιμο ή κουπόνι) ως επιβράβευση, γεννά ερωτήματα ως προς τη λειτουργία του από τους Δήμους καθώς δεν αποσαφηνίζεται στην πρόσκληση η ακριβής διαδικασία και η πηγή χρηματοδότησης του αντιτίμου προς τους πολίτες (π.χ. μέσω συμφωνιών ή δέσμευσης προϋπολογισμού ή μέσω ενός Συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης, το οποίο επίσης παραβιάζει τους κανόνες ισοτιμίας).
- Στην πρόσκληση δεν συμπεριλαμβάνεται, για άγνωστους λόγους, ρητή εξαίρεση χρηματοδότησης για εξοπλισμό που παρέχεται από τα ΣΕΔ, σε αντίθεση με προσκλήσεις και εντάξεις έργων από το ΕΣΠΑ/ΥΜΕΠΕΡΑΑ.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το Υπουργείο Εσωτερικών προωθεί ένα «δικό» του σχεδιασμό για την ανακύκλωση, μη λαμβάνοντας υπόψη τα επιχειρησιακά σχέδια των Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης, τους στόχους που θέτουν αυτά, αλλά και τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά στην παροχή εξοπλισμού στους Δήμους. Αντίθετα, γίνεται σαφές ότι το Υπουργείο Εσωτερικών αξιοποιεί την εν λόγω πρόσκληση για να καλύψει το κενό που δημιουργείται λόγω της μη απόδοσης εξοπλισμού από την Ελληνική Εταιρεία

Αξιοποίησης Ανακύκλωσης και την μη έγκριση του επιχειρησιακού σχεδίου της Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης ΑΕ, καλώντας τους Δήμους να αγοράσουν εξοπλισμό που τα συστήματα οφείλουν να αποδίδουν δωρεάν στους Δήμους.

Ως εκ τούτου προκύπτει θέμα δημοσίου συμφέροντος και όσον αφορά την αξιοποίηση δημόσιων πόρων αλλά και όσον αφορά τις υποχρεώσεις της χώρας στην ανακύκλωση και τη διαλογή στην πηγή.

Σημειώνεται επίσης ότι όλα τα παραπάνω ουδεμία σχέση έχουν με τα ζητήματα χρηματοδότησης εξοπλισμού για τη χωριστή συλλογή βιοαποβλήτων, η οποία δεν πραγματοποιείται από Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης, ή με την αποκατάσταση ΧΑΔΑ, την οποία οφείλει η Πολιτεία να χρηματοδοτήσει, ζητήματα τα οποία παρελκυστικά αναφέρει το Υπουργείο Εσωτερικών στην υπ' αριθμ. 87140/11-12-2020 απάντησή του, χωρίς φυσικά να απαντά και στο κρίσιμο ερώτημα γιατί δεν υπάρχει στην εν λόγω πρόσκληση ρητή εξαίρεση χρηματοδότησης του εξοπλισμού που οφείλουν να παρέχουν τα ΣΕΔ, σε αντίθεση με άλλες προσκλήσεις (π.χ. του ΕΣΠΑ/ΥΜΕΠΕΡΑΑ) για Πράσινα Σημεία και Γωνιές Ανακύκλωσης.

Παράλληλα, η τεχνικοοικονομική τεκμηρίωση ότι παρόμοιες δράσεις ή εξοπλισμός περιλαμβάνονται στο νέο Εθνικό Σχεδιασμό Διαχείρισης Αποβλήτων είναι ανεπαρκής, καθώς και ο νέος ΕΣΔΑ αναφέρεται στην βελτίωση του δικτύου για Διαλογή στην Πηγή, χωρίς ωστόσο να φωτογραφίζει συγκεκριμένο είδος εξοπλισμού, όπως αντίθετα κάνει το πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης». Επιπλέον και ο νέος ΕΣΔΑ αναφέρει ρητά και τα ΣΕΔ ως φορείς για το σκοπό αυτό.

Η ίδια ανεπαρκής τεκμηρίωση παρέχεται σε σχέση με τη σύνδεση της φωτογραφικής επιλογής του οικονομικού αντιτίμου, καθώς ο νέος ΕΣΔΑ αναφέρεται στην εφαρμογή της αρχής «Πληρώνω όσο πετάω», η οποία σε επίπεδο ΟΤΑ Α' βαθμού είχε ήδη θεσμοθετηθεί επί διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, και αποτελεί μεταρρύθμιση την οποία η ΝΔ αρνείται να εφαρμόσει.

Επειδή η πολιτεία οφείλει να εξασφαλίζει το δημόσιο συμφέρον, να τηρεί τη νομοθεσία και να τηρεί κανόνες διαφάνειας και ισοτιμίας σε όλες τις πρωτοβουλίες της

Επειδή στο χώρο της ανακύκλωσης δεν χωρούν φωτογραφικές προκηρύξεις και ανισότιμες πρακτικές εκ μέρους των Υπουργείων

Επειδή τα συναρμόδια υπουργεία οφείλουν να συντονίζονται μεταξύ τους προκειμένου τα χρηματοδοτικά εργαλεία που προκηρύσσουν να καλύπτουν πραγματικές ανάγκες και να μη σπαταλιούνται με άλλες επιδιώξεις,

Επειδή η πολιτεία οφείλει να εφαρμόζει τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης παραγωγού και οι πόροι των ΣΕΔ οφείλουν να αξιοποιούνται στο μέγιστο δυνατό βαθμό προκειμένου η χώρα να πετύχει τους στόχους ανακύκλωσης που θέτει,

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1. Ποια η συμβατότητα της πρόσκλησης των μέτρων για απορρίμματα και ανακύκλωση του προγράμματος «Αντώνης Τρίτσης» με τα εγκεκριμένα ή υπό έγκριση επιχειρησιακά σχέδια των ΣΕΔ; Ποιες είναι οι σχετικές αποφάσεις της αρμόδιας Γενικής Γραμματείας Συντονισμού Αποβλήτων του ΥΠΕΝ και του ΕΟΑΝ και η σχετική αλληλογραφία με το ΥΠΕΣ;
2. Γιατί δεν περιλαμβάνει η πρόσκληση του προγράμματος Αντώνης Τρίτσης ρητή αναφορά για εξαίρεση από χρηματοδότηση του εξοπλισμού που υποχρεούνται να παρέχουν δωρεάν τα ΣΕΔ;
3. Πώς θα αξιολογήσει το Υπουργείο Εσωτερικών τη δυνατότητα των Δήμων να λειτουργήσουν τον περιγραφόμενο εξοπλισμό και να παρέχουν χρηματικό αντίτιμο ή κουπόνι ως επιβράβευση προς τους πολίτες; Από ποιες χρηματοδοτικές πηγές θα καλύψουν οι Δήμοι το χρηματικό αντίτιμο;

4. Από ποια τεχνοοικονομική μελέτη και αξιολόγηση του ΥΠΕΣ ή του ΥΠΕΝ προκύπτει ότι απαιτείται η εγκατάσταση ειδικού εξοπλισμού Διαλογής στην Πηγή σε γωνιές ανακύκλωσης, που περιλαμβάνει μηχανήματα ανακύκλωσης χωριστής συλλογής με διαλογή και επεξεργασία στην πηγή και με χρήση έκδοσης κουπονιού για την παροχή οικονομικού εργαλείου ανά τεμάχιο αποβλήτου υλικού, ιδιαίτερα δε όταν δεν προκύπτει κάτι τόσο συγκεκριμένο από το θεσμικό πλαίσιο και με αυτό τον τρόπο όχι απλά περιορίζεται ο ανταγωνισμός αλλά η πρόσκληση δημιουργεί μονοσήμαντο προσδιορισμό της προμήθειας και άρα αθέμιτο ανταγωνισμό;
5. Πόσες προτάσεις έχουν κατατεθεί στο πλαίσιο της συγκεκριμένης πρόσκλησης, από ποιους φορείς, για ποιο αντικείμενο, και με τι προϋπολογισμό;

Αίτηση κατάθεσης εγγράφων

Αιτούμαστε επίσης να κατατεθούν προς ενημέρωση της Βουλής και των πολιτών τα ακόλουθα έγγραφα τα οποία αναφέρονται στο 87140/11-12-2020 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών: α) το μνημόνιο συνεργασίας έχει υπογράψει το Υπουργείο Εσωτερικών με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, β) τα έγγραφα της συμφωνίας χρηματοδότησης και η δανειακή σύμβαση με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η οποία συμμετέχει στο συνολικό πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης», η οποία σύμφωνα με το ΥΠΕΣ συμμετέχει στο πρόγραμμα με 1,5 δις ευρώ, καθώς και τα παραστατικά που αποδεικνύουν την πίστωση του λογαριασμού στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, καθώς επίσης και γ) τη σχετική αλληλογραφία και τις αποφάσεις των υπηρεσιών και των εποπτευόμενων φορέων του ΥΠΕΝ κατά την διαδικασία σύνταξης των μέτρων του προγράμματος Αντώνης Τρίτσης.

Οι ερωτώντες και αιτούντες βουλευτές

Φάμελλος Σωκράτης

Ζαχαριάδης Κώστας

Αβραμάκης Ελευθέριος

Αλεξιάδης Τρύφωνας

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αραχωβίτης Σταύρος

Αυλωνίτης Αλέξανδρος - Χρήστος

Βαρδάκης Σωκράτης

Βέττα Καλλιόπη

Γιαννούλης Χρήστος

Γκαρά Αναστασία (Νατάσα)

Δραγασάκης Γιάννης

Δρίτσας Θεόδωρος

Ζεϊμπέκ Χουσεϊν

Ζουράρις Κωνσταντίνος

Ηγουμενίδης Νίκος

Καρασαρλίδου Ευφροσύνη (Φρόσω)

Κάτσης Μάριος

Λάππας Σπυρίδων

Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης)

Μάρκου Κωνσταντίνος

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Μωραΐτης Αθανάσιος (Θάνος)

Νοτοπούλου Κατερίνα

Παπαδόπουλος Αθανάσιος (Σάκης)

Παπαηλιού Γιώργος

Παππάς Νίκος

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Πούλου Παναγιού (Γιώτα)

Ραγκούσης Γιάννης

Σαντορινιός Νεκτάριος

Σκουρλέτης Παναγιώτης (Πάνος)

Σκουρολιάκος Παναγιώτης (Πάνος)

Συρμαλένιος Νίκος

Τελιγορίδου Ολυμπία

Τζούφη Μερόπη

Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος

Φίλης Νίκος

Χαρίτου Δημήτριος (Τάκης)

Χατζηγιαννάκης Μιλτιάδης

Χρηστίδου Ραλλία

Ψυχογιός Γεώργιος